



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 199/2023
23.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Младен Симич, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, ВУ „Дедиње“ са седиштем у Београду, чији је законски заступник Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1674/22 од 17.06.2022. године, у седници одржаној 23.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1674/22 од 17.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1674/22 од 17.06.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 4114/21 од 09.02.2022. године у ставовима првом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име оствареног, а незаконито умањеног износ плате по основу Закон о привременом уређењу основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава, исплати за период од новембра 2016. године до децембра 2019. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспећа сваког износа до коначне исплате, све ближе наведено у изреци пресуде, да се обавезе тужена да у име и за рачун тужиле на досуђене износе уплати Фонду ПИО, Филијала Београд, доприносе за пензијско и инвалидско осигурање по стопи која буде важила на дан уплате доприноса, као и захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 92.850,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 36.000,00 динара, у року од 8 дана од пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 4114/21 од 09.02.2022. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиљи на име оствареног, а незаконито умањеног износ плате по основу Закон о привременом уређењу основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава, исплати за период од новембра 2016. године до децембра 2019. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспећа сваког износа до коначне исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име оствареног, а незаконито умањеног износ плате по основу Закон о привременом уређењу основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава, исплати за период од јануара 2016. године до октобра 2016. године појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспећа сваког износа до коначне исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да у име и за рачун тужиље на досуђене износе из става првог изреке, уплати Фонду ПИО, Филијала Београд, доприносе за пензијско и инвалидско осигурање по стопи која буде важила на дан уплате доприноса. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 92.850,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1674/22 од 17.06.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом трећем и четвртм изреке и одбијени су захтеви тужене и тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, имајући у виду судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда, па је на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у утуженом периоду била запослена код тужене као цивилно лице у служби Војске Србије и у ВУ „Дедиње“ на радном месту ... у ... ДОМ ВС у Београду. Налазом и мишљењем судског вештака утврђена је висина потраживања тужиле за спорни период на име умањења зараде у смислу одредби Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава.

Имајући у виду утврђено чињенично стање нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев за исплату накнаде за период од новембра 2016. године до децембра 2019. године основан, сматрајући да се одредбе Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава не могу применити код туженог, који није корисник јавних средстава, с обзиром да послује по доходовном принципу, због чега није постојао основ за умањење зарада у смислу одредбе члана 2. Закона о буџетском сиситему и члана 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава, док је у преосталом делу захтев тужиле за период од 01.01.2015. године до 17.02.2017. године одбио као неоснован, због застарелости потраживања, у смислу одредбе члана 196. Закона о раду.

По оцени Врховног суда становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права у делу којим је тужбени захтев усвојен.

Према одредбама Закона о Војсци Србије којима се уређује и организација Војске Србије, Војска Србије се организује у команде, јединице и установе. Чланом 195. тог Закона предвиђено је да услове, начин и поступак трансформације војних установа које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити и права и обавезе цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама до завршетка трансформације уредиће Влада. Из те одредбе произлази да војне установе обављају производну и услужну делатност, односно послове по принципу стицања и расподеле добити. Влада Републике Србије је на основу наведене одредбе, донела Уредбу о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама(„Службени гласник РС“ бр. 58/2008.10/2013). Војне установе које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити могу се трансформисати у војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, што је овде тужена. Министар одбране уредиће начин рада, пословања и управљања тим установама и одредиће војне установе које могу стећи статус правног лица.

Према одредби члана 104. Закона о одбрани („Сл. гласник РС“ бр. 116/07...36/2018), средстава за функционисање Војске Србије обезбеђује Министарство одбране у оквиру буџета Републике Србије, Министарство одбране може да остварује допунска средства пружањем услуга у складу са законом и другим прописима, министар одбране у оквиру одобрених апропријација врши распоред новчаних средстава установама које су организационо и функционално везане за Министарство

одбране, а посебним прописом уређује материјално и финансијско пословање буџетских корисника.

Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС“ бр. 54/09 са изменама и допунама), предвиђено је да су корисници јавних средстава директни и индиректни корисници буџетских средстава, а индиректни корисници буџетских средстава су и установе основане од стране Републике Србије, над којима оснивач преко директних корисника буџетских средстава врши законом утврђена права у погледу управљања и финансирања (члан 2. став 1. тачка 5. и 8.). Према одредби из члана 2. став 1. тачка 14. тог закона, јавни приходи су сви приходи које остварују корисници буџетских средстава. Апропријација је од стране Народне скупштине, Законом о буџету Републике Србије, дато овлашћење Влади за трошење јавних средстава до одређеног износа и за одређене намене за буџетску годину, а апропријација за индиректне кориснике буџетских средстава се исказују збирно по врстама индиректних корисника и наменама средстава у оквиру раздела директног корисника који је у буџетском смислу одговоран за те индиректне кориснике буџетских средстава (члан 2. став 1. тачка 31).

Према наведеној одредби члана 2. став 1. тачка 8. Закона о буџетском систему оснивач, у овом случају Влада Републике Србије, преко директног корисника буџетских средстава врши законом утврђена права у погледу управљања и финансирања установа, као индиректних корисника буџетских средстава, што је и тужена. Према томе, на тужену се односи Закон о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања запослених код корисника јавних средстава, јер је тужена корисник јавних средстава, због чега је тужили и умањена зарада применом одредби наведеног Закона, па тужила нема право на накнаду разлике, односно умањене зараде за спорни период.

Из изложених разлога, применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у ревизијском поступку, па јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП припадају трошкови целокупног поступка у износу од 36.000,00 динара, и то за састав одговора на тужбу у износу од 9.000,00 динара и за састав ревизије у износу од 27.000,00 динара, према важећој Адвокатској тарифи. Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке пресуде.

Одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију, будући да састав одговора на ревизију не представља потребан трошак ради вођења парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је на основу члана 165. ЗПП, одлучено као у ставу четвртом изреке пресуде.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић